

Tribuna Nouă

REDACTIA SI
ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr.
18. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc dupa tarit la
Administratia ziarului
si la toate agentile de
publicitate.

Lei ex.

ZIAR POLITIC NATIONAL

3 Lei ex.

Morala unor proceduri

— Cu prilejul alegerilor episcopale. —

Arad, 5 Mai.

Martori ne sunt cititorii nostri toate zilele ca in modeste activitati ce am desfășurat-o pentru solizizarea intereselor românești la această margine de țară, n'am coborât niciodată atitudinea noastră până la chestiunile personale cari au darul să înveștăie și să învenezieze pornirile imperamentelor mai vii și, în tot cazul, să deservescă marea cauză a creștinismului închinat preocupărilor de mare clipă.

În marginile acestei directive pe care ne-am impus-o, cu atât mai mult ar putea încăpea considerațiuni de ordin personal atunci când e vorba de chestiuni cari ating interese superioare de neam, cum ar fi de pildă manifestările din viața noastră bisericească.

Dacă am relevat cele petrecute la recenta alegere episcopală din Arad, nostru am făcut-o întemeiat pe considerațiuni de înaltă moralitate. Avem, pentru toți slujitorii bisericii, ai Altarului, fără deosebire, același respect dictat de morala creștină. Din aceleași motive superioare, nu ne gândim nici să măsurăm cu cântarul aptitudinile și învățătura deosebită dintre păstori spirituali ai creștinătății românești. Am avut, în trecut, neamului nostru, dealungul secolelor scurse, generații păstorite de Vlădici cari constituiesc o luminată galerie a figurilor ce au înălțat ca stâlpi puternici pentru conservarea noastră națională. Unii, cărmurari a căror învățătură a trecut în faima hotarele țărișoarelor românești, alții buni organizatori ai Bisericii, iar alții a căror viață creștină a servit drept pildă — cum a fost, bunăoară, repauzatul întru Domnul episcop Gherasim-Safiriu al Romanului, a cărui viață de călugăr penitent, cunoscută de generațiile mai bătrâne, îl va trece, îndrăgind, în rândul sfinților. Nu facem deosebire între păstori suflători ai norodului românesc, câtă vreme ei slujesc cu credință și din toată puterile lor Altarului, fără să se deosebească la deșeriăciunile vieții aicea trecătoare.

Dar ținem să relevăm, tot în interesul general, gestul acelora cari au turburat atmosfera, ce trebuia să rămână curat bisericească, a alegerii din Dumineca trecută. Cui i-ar fi păzuit prin cap, că o instituție financiară, o bancă, și-a epuizat toate puterile terenuri de activitate proprii acestor așezăminte, așa încât să se deosebească la susținerea unei candidaturi pentru scaunul episcopal? Închipuiți-vă ce s'ar întâmpla dacă, în spiritul vremii noastre, care răstoarnă tot ce a fost în sus, ideea ar fi călăuzit drept bună și s'ar porni, pe această cale, o emulație între bănci. Bani și mică, fiecare, după p. tere, după capitalul statutar și după fondurile de rezervă și-ar alege, care ar fi protopop, care un arhieru, care un Vlădică și am ajunge să vedem, de pildă, că și Banca Marmorosch-Banks își are — Doamne iartă-ne! — Mitropolitul ei! Întâmplarea ar fi o simplă tragi-comedie, dacă n'ar fi o pildă demoralizantă.

Înțelegem foarte bine, fiindcă e omenească, amorul propriu al acelora între bănațeni cari au ținut morțiș să rămână în „frunze”. Dar nu e fariseism

oare, ca tot aceiași bănațeni, să declare, câtăva vreme înainte de scrutin, că se desinteresează complet de alegerile din Arad, că le este perfect indiferent cine va fi Episcop fiindcă în curând își vor avea Episcopia lor proprie, și că sunt de acord să aleagă pe candidatul aradauilor, — pentru că în urmă să procedeze așa cum se știe?

Și, în sfârșit, cum să calificăm procederea celor câțiva aradaui, în frunte cu d. Vasile Goldiș, cari au semnat pactul dela 7 Martie? Reproducăm acest legământ semnat de d. Goldiș și dat publicității:

În 15 și 29 Martie s. c. se vor face în județul Aradului alegerile pentru deputați muni la sinodul eparhial. Având în vedere înaltele interese ale sfintei noastre biserici și dorind astfel, ca aceste alegeri să se facă în bună ordine, fără eguidii și lupte inutile între frații de același neam și lege, frunțasii ortodocși români din acest județ, fără deosebire de partide politice ori alte preocupări străine de interesele bisericești, au convenit în creștină înțelegere să recomande poporului nostru ortodox român din acest județ, ca să aleagă pentru sinodul eparhial ortodox român din Arad pe următorii fii ai bisericii noastre, cari și până aici au dovedit interes pentru această biserică și așezăminte ei și așezăminte etc.

Care este rostul acestei înțelegeri? Foarte ușor își poate da oricine seama că pactul nu putea să se refere numai la alegerile sinodale, fiindcă alcătuirea unui Sinod nu constituia decât pregătirea unui eveniment mult mai important, care era alegerea de Episcop, la efectuarea căreia mai ales trebuia să se aibă „în vedere înaltele interese ale sfintei noastre biserici”, să se evite „lupte inutile între frații de același neam și lege” și să nu existe „alte preocupări străine de interesele bisericești”.

Prin ce interpretare judaică s'ar putea explica astfel rostul pactului dela 7 Martie, a cărui călcare nu constituie numai o renunțare la procedurile leale și cavalierești, dar și o trădare a intereselor credincioșilor aradaui cari s'au încrezut în declarațiile categorice ale semnatarilor apelului la voturile alegătorilor?

Procedura aceasta nu pătează întrucâtva Statutul organic, — cu care se laudă d. Goldiș ca și cum dsa ar fi fost autorul lui — acel formidabil instrument național din trecut luptelor noastre de desrobire? Se cuvenea mai mult respect pentru această instituție, ce trebuia să rămână neîntinată în pragul așezării ei în Pantofonul alaminat al mântuirii neamului acestuia.

Toate gesturile pe cari le relevăm mai sus stau la același nivel scăzut de concepție asupra conduitii de urmat în viața publică.

Și dacă am insistat asupra procedurilor am făcut-o pentru că ne simțim datori să reprobam orice ar putea împiedica drumul spre fixarea unui criteriu mai superior de înțelegere a datoriei cetățenești.

Comuniștii au organizat trupe de luptă
ROMA, 4. — După ziarul „Mattin”, documentele secrete în cursul recentelor perchezițiuni făcute prin cercurile comuniste din Paris, arată că comuniștii dispun de trupe de luptă constituite din aderenții Uniunii „Tineretului Comunist”.

NOTE

0 statistică interesantă

Arad, 5 Mai

Între atâtea statistici de prisos sau aproape, iată una interesantă, pentru că — între altele — ne dă și o idee despre condițiile de viață ale diferitelor popoare de pe pământ.

Dăm după „Dimanche Illustré” un tablou al cantității de zahăr consumat de fiecare locuitor, în principalele state ale lumii, în fruntea listei stau Statele-Unite ale Americii, cari începând acum 100 de ani cu aproximativ o jumătate chilogram la an, pentru un locuitor și progresiv au ajuns la 40 chilogram anual în 1913—1914, iar astăzi (1924) trec peste 50 chilogram. Englezii vin în rândul al doilea, cu 38 chilogram. Rușii dela 12 chilogram cum au ajuns înaintea războiului s'au coborât, în războiul bolșevic, la două chilogram. Francezii consumă în schimb 17 chilogram, de locuitor, și se notează că acest larg uz e relativ recent, Franța fiind în cursul multor ani sub 7 chilogram.

Germania, Austria și Spania au augmentat consumul zahărului după război: prima și a doua au trecut dela 22 chilogram în 1914 la 27 în 1923, iar a treia dela 6 chilogram la 8 și jumătate.

În Europa, Italia e în coadă în ce privește consumul zahărului. Acolo vine mai puțin de 6 chilogram pentru un locuitor.

Urmează Brazilia, imbecilă Brazilia, cu 5 chilogram, Japonia cu 5 chilogram și, în coada tuturor, via Chinezii cu 2 chilogram.

După aceste date statistice se pot trage concluzii interesante despre gradul de bunăstare la care au ajuns diversele popoare ale globului.

Arestări de comuniști în Basarabia

Ministerul de interne a fost încredințat să alăture o listă de arestați în gara Baia 3 bărbați și o femeie la care s'au găsit numeroase manifeste și broșuri comuniste.

Ei au fost trimiși la Galați, unde — din interogatoriul care li s'a luat, rezultă că au complotat.

Tot în acea zi s'au descoperit așezate în unele comune din jud. Chișinău manifeste comuniste îndemnând la dezordine.

Aplicarea statutului funcționarilor publici

Ministerul de finanțe în dorința unei cât mai bune aplicări a statutului funcționarilor, a trimis o circulară tuturor administrațiilor financiare din țară, prin care le cere ca până la 1 Iunie s. c. să trimească foile calitative ale întregului personal de inspecție și control.

În baza lor, ministerul de finanțe va putea face pe viitor avansări și distincțiuni între funcționarii meritoși.

Un strigăt de desnădejde dela frați

— Românii din Banatul sârbesc se plâng că sunt părăsiți de Biserica noastră —

Arad, 5 Maiu.

Situația fraților noștri din Banatul sârbesc nu este îndestul de cunoscută în marele public. Vor fi existând ele, în cartoarele ministerelor respective, unele rapoarte care să edifice pe conducătorii țării asupra sursei ce așteaptă pe frații noștri rămași sub stăpânire străină. Vor fi ajuns la cunoștința stăpânirii destule date ca să se poată trage concluzii în ce privește intențiile conducătorilor statului vecin și amice față de populația românească pe care destinul a hărăzit-o îngrijirii lor.

Dar bunii români din marele public (mai sunt și de aceia) al căror suflet vibrează la durerea fraților constată cu groază că sunt tot așa de departe de cunoștințele asupra vieții din Banatul sârbesc ca și asupra traiului din insulele Filipine.

Ziarele românești arareori de se ocupă cu asemenea subiecte „de umplutură”. Să sperăm că acest semn al vremii este numai o stare trecătoare provocată de înfrigurata existență ce o trăim în zilele noastre. Și totuși ar trebui ca o stare cât de mică dela frați să fie pentru noi prilej de reculegere și de sfârșiri cât de cât, ale fiecărui în cercul puterilor sale, să contribuie la o ameliorare a situației lor, fie și numai hărâzându-le consolare pe care o acordă simpla atențiune.

Prin bunăvoința direcțiilor căilor ferate sârbești și românești și a factorului postal respectiv, primim din vreme în vreme, la redacție, ziarul fraților noștri din Serbia, „Căruțul Românesc”.

În ultimul număr al acestui ziar găsim un interesant și surprinzător articol asupra școlii și bisericii fraților noștri. Surprinzător în mod neplăcut, întrucât ei se plâng împotriva organelor superioare bisericești din Ardeal de cari depinde încă biserica românească din Banatul sârbesc.

Vor fi poate, în acel articol, și exagerările unor oameni necăjiți, dar totuși cunoșterea plângerilor lor, așa cum sunt formulate, poate aduce puțină lumină într-o chestiune care ne privește atât de aproape. Desprimem, în cele ce urmează, partea privitoare la chestiunea bisericească:

Și azi se susține starea faptică găsită la sfârșitul războiului mondial, adică statutul organic cu autonomia bisericească Săgunăna cu pendentă Protopresbiteratelor noastre de Metropole veche de Sibiu și adică de Episcopie de Arad și Caransebeș, careia din urmă îi aparțin acești Români în marea lor majoritate, fiind ei cu toții români gr. or.

Acasta este însă numai o stare tolerată, suferită, dar nu este o situație de drept,

garantată prin vreo lege. Dacă astăzi facem încă parte din Metropolia de Sibiu, dacă azi ne mai pot veni preoți din România, fie cetățeni de ai noștri, fie cetățeni de ai României, este de a se mulțumi toleranței binevoitoare a guvernelor Jugo-Slaviei, nici decum unei stări de drept. Să nu dea Dumnezeu să se împlinească cuvintele sinistre ale Ministrului ultra-șovin, Pribrevici rostite unei deputațiuni de ale noastre, că în statul jugoslav nu pot fi români de două categorii, de categoria prima în Banat și de categoria a II-a în Valea Timocului, căci aceasta ar însemna, că noi să fim egalați cu starea celor din Valea Timocului.

Comoara sașetească și a graiului unei națiuni, care se păstrează numai cultivându-se prin instituțiuni contemporane, formează acel bun, al cărui lipsă o simți când nu l' ai și a cărui păstrare și asigurare în viitor a fost și este datorită sfântă a celor frați conducători mari ai poporului românesc, cari trupește și teritorialmente prin bună învoială, ne-au predat pe noi altui popor și țară. Întreaga parcă puterile noastre, celor puțini la număr și fără cărturari, ca să putem asigura prin legi o viață culturală și națională pe seama poporului românesc aici.

Acasta este situația faptică a bisericii noastre. Preoții, ce ne vin din România, ca cetățeni ai României, pot locui și servi, până când li se dă din partea poliției bilet de liberă petrecere, iar teologii absolvenți născuți în părțile noastre, pot veni până atunci până când diploma li se recunoște și aici de valabilă. Se pregătește în Ministerul de culte un proiect despre statificarea bisericii gr. or. sârbești, care va avea de urmare, că toate averile și sesunile bisericești vor fi statificate, sechestrate, iar preoții de toate rangurile vor primi lea la ca și cetățenii funcționari de stat.

Decretele-legi ale reformei agrare asigură pe seama bisericii averi până la o sută jugere și sesiunile parohiale, dar acestea n'au prea fost respectate până acum.

În România, legea ref. agr. este mai strictă, căci ea asigură numai 10 jugere pe seama unei parohii, ba dispune chiar exproprierea sesunilor parohiale vacante.

Noi în lupta politică ne-am năzuit și ne-am bucura, dacă s'ar înfăptui principiul reciprocității, că adică noi românii de aici, să avem aceeași stare, de care se bucură Sârbi din România, știind bine, că ei, în cele mai multe privințe, stau mai bine ca noi aici. Guvernul partidului de azi dela putere, a acceptat acest postulat al nostru și avem speranță, că în scurtă vreme îl va duce la îndeplinire, cel puțin în domeniul Ref. Agr., ca astfel și săracimea noastră să

FOILETON

De vorbă cu pictorul Demian...

Premiatul Parisului și al Salonului 1925, ne vorbește despre el, despre colecția de tablouri românești al Palatului Cultural din Arad și despre portretul I. P. S. Sale Episcopul Ciorogariu.

Cluj, 1 Maiu.

L'am cercetat pe Demian la el în atelier. Cine știe închipui că „leader”-ul pictorilor moderni din Ardeal, acest tărâr distins și simpatic care l-și semnează tablourile înscind demian cu „d” mic, l-și are modestul său atelier ad-hoc în Sala de Sedințe al Băncii Agrare din Cluj. După imaginea de laic și de cetor al revistei „Gândirea” ai crede mai de vreme că atelierul lui Demian este un mic muzeu de lucruri dragăle de soarte românești sau o întreagă oărie națională.

Pe Demian îl aflui terminând cu câteva ultime trăsături un portret al unei tinere domnișoare din societatea clujană. Mă primește foarte simpatic l-și depune paleta de mărimea unui scut roman, și l-și oferă țigaretă. Refuzând țigaretă l-și întinde o cutie cu bomboane fondante cu cari dealte l-și tratează micile modele impaciente. (Se știe că Demian este unul dintre cei mai buni pictori de copii.) Îl rog să-mi spună ceva despre începuturile carierei sale de pictor:

„Ce aș putea să-ți spun? Începutul meu este începutul chibiciului al acestei meserii spinoase. Părinții mei mai de grabă au voit să mă vadă avocat sau director de bancă,

d'aci apoi lupte. Am reușit să-mi impun voința și cred nu în defavorul meu. (Din acest punct de vedere îl arigram pe Demian că avuse dreptate. Și apoi ca avocat cum și-ar fi putut scrie numele cu „d” mic?) Studiile le-am început la Budapesta. D'aci a trebuit să plec, urmăsără evenimentele cari mă au curmat posibilitatea de a mai sta la Budapesta. M'am întors acasă. Aveam pe atunci la urma mea grozavii marelui măcel unde am fost târât de pe băncile școlii. (Atunci l-și luase bacalaureatul.) Cu toate acestea am plecat trimis de Consiliul Dirigent cu o burză la Paris. Aci am stat timp de patru ani și am terminat academia Julien. Norocul m'a urmărit dela începutul stării mele la Paris. Abia sosit la Paris la îndemnul prietenilor am luat parte la un concurs de placate. Am câștigat premiul întâi. De atunci — deși de mulțori în situații grele — nu mi-am pierdut credința și curajul nici pentru un sugar moment. Ca elev a lui Maurice Denis cel mai mare maestru decorativ pictor de biserici am reușit să mă remarc. Mai târziu, în ultimul an al gederii mele la Paris am pictat o biserică la Mezeriat lângă Lion, iar după această lucrare la care am lucrat aproape un jumătate de

an, am mai pictat capela Contelui Gaigneron dela care am primit și o comandă de portrete pictând fetițele lui, micile contese de Gaigneron. Pe cine am avut de profesor la Julien? Cred că e de ajuns să amintesc pe Pierre Laurence, dar acela ce a avut cea mai mare înflăcărare asupra mea a fost fără îndoială Renoir.

Ce planuri aveți pentru viitor?

Planuri? „Ei bine în săptămâna viitoare plec la Oradea-Mare să fac portretul I. P. S. Sale Episcopul R. Ciorogariu. Pe I. P. S. Sa îl cunosc ca pe un mare mecenat, nu a rămas un artist neajutat dintre cei ce s'au adresat I. P. S. Sa. Am avut onoarea să primesc în mai multe rânduri binecuvântarea I. P. S. Sale iar acum doresc ca portretul I. P. S. Sale să fie un tablou monumental. Îl voi picta în odăjdii sfinte și în mărimea naturală”.

— Ce ziceți de Salonul Oficial 1925?

— Salonul Oficial din acest an este fără îndoială mult superior celui de anul trecut. S'au distribuit premii foarte frumoase. Premiul întâi a fost de-o sută douăzeci de mii lei și a fost câștigat de pictorul Patrascu. Am avut cinstă să câștig cu un portret pictat în gen roman-bizantin un premiu al doilea de 12.000 lei. Afară de mine au mai fost premiați nouă colegi.

— Ați auzit despre frumoasa inițiativă dela Arad, de a înzestra colecția Palatului Cultural cu tablouri românești?

— Da, am auzit ceva încă la București. În tot cazul cumpărările trebuiesc făcute cu mare băgare de seamă și dacă se poate acurând paralele.

PROSPECT.

1. Subsemnatii înființăm, în orașul Arad (jud. Arad), o societate pe acții cu numirea: „**TRANSILVANIA**” **Fabrică de Mașini Agricole S. A. în Arad.**

2. Scopul societății este: fabricarea și repararea atot felurilor de mașini agricole și industriale, introducerea și producerea tot felurilor de articole de fier.

3. Capitalul societății să compune din 2.000.000 (Douămilioane) Lei, împărțit în 8000 (optmii) bucăți de acțiuni, emise la nume, fiecare acțiune cu valoarea nominală de câte 250 (două sute cincizeci) Lei.

In societate aduce: *a)* Di Iosif Onițau un aport, constând din întregirea a atelierului, său în valoarea de 300.000 (treisutemii) Lei, *b)* Di Filip Fisan imobilul întreg, care se află în Arad, Strada Sava Raien Nr. 25, în valoarea de 700.000 (septesutemii) Lei.

4. Durata societății este nelimitată.

5. Sediul societății este în orașul Arad.

6. La subscriere se va plăti în numerar: 1) 50 (cincizeci) Lei după fiecare acțiune emisă și 10 (zece) Lei spese de fondare; 2) până la 30 Iunie 1925, 100 (unasuta) Lei; 3) până la data de 30 Noembrie 1925, restul de 100 (unasuta) Lei.

7. Subscrierea acțiunilor se încheie în ziua de 30 Octombrie 1925.

8. Adunarea generală de constituire va avea loc în ziua de 15 No-

vembrie 1925, la orele 10 a. m. în sala de ședință a casei orașului Arad, servind acest prospect totodată și ca invitație pentru ținerea adunării de constituire, acționarii luând-o la cunoștință aceasta invitație prin semnarea acestui prospect.

9. Fondatorii își rezervă dreptul de a numi membrii consiliului de administrație pe prima perioadă de trei ani.

10. Adunarea generală de constituire va hotărî asupra următoarelor chestiuni:

a) Capacitatea adunării generale de constituire de a aduce hotărîri valabile și alegerea prezidentului adunării. *b)* Constatarea capitalului semnat și plata acestuia. *c)* Hotărîrea asupra înființării societății și descărcarea fondatorilor. *d)* Stabilirea și votarea statutelor. *e)* Validarea dispozițiilor fondatorilor relative la numirea membrilor în consiliul de administrație. *f)* Alegerea cenzorilor pe un an. *g)* Hotărîrea asupra primirii aporturilor oferite. *h)* Autorizarea dată consiliului de administrație de a putea aduce la îndeplinire fără convocarea unei alte adunări, eventuale formalități de constituire, cerute de autorizați în drept. *i)* Adunarea generală de constituire va putea aduce hotărîri numai atunci, dacă cel puțin 7 (septe) acționari vor fi prezenți, cari împreună au semnat 25% din întregul capital societății.

Arad, la 16 Martie 1925.

IOSIF ONIȚĂU,

mechanic.

FILIP FISAN,

proprietar.

ADALBERT RIGLER,

075 comerciant.

NICOLAE FISAN,

ospatar.

APEL.

Subsemnatii înțelegând, că apărarea intereselor neamului nostru atâră de solidaritatea frațească și dându-ne seama, că întemeiați pe solidaritate am putea duce țara noastră la o înflorire deplină, încât să facem din ea o a doua Americă, facem apel către toți oamenii de bine, cari înțeleg chemarea vremilor, rugându-i să ne dea atât sprijinul lor moral cât și pe cel material, ca să avem posibilitatea a da ființă unei fabrici de mașini agricole și industriale, în formă de societate pe acțiuni aici în Arad.

Pentru a putea traduce în realitate frumosul nostru proiect avem nevoie de cel mai larg concurs al tuturor oamenilor de bine. Deoarece fiecare om are anual trebuințe de repetiții ori de marfa pregătită prin lăcătuș sau mecanici, cum sunt de pildă articolele: lacăt, zar, chei, arcuți, resorturi, plite, cupitoare, ș. a. nu mai trebuie să stăruim asupra utilității acestei întreprinderi. Proprietarii de trăsuri au nevoie de osii, rafuri, fere de plug, pluguri de arat, de săpat, grăpi, apoi mașini de sămănat, mașini de desfăcut cucuruzul, de tăiat nutrețul, de dres grăul, ciururi de vânturat, moară de urlău cu motor, presă pentru struguri, scrobitoare, călcatore și în sfârșit mașină de îmblănit cu aburi ori cu benzină. Sunt apoi lucruri mărante cari nu pot lipsi din nici o casă d. e.: suruburi, sărmă, lanțuri, cuie, lopiți, furcă de fer, hârleț supă, săcuri, bârzi, plăci, budacuri, coase, scere, nicovale, ciocane, ileu, ferestruu, cu un cuvânt toate articolele ce să găsească la ferării, articole de cari avem cea mai mare trebuință de multe ori

când nici nu ne gândim și suntem nevoiți să le cumpărăm dela vre-o ferărie, unde plătim de ex. 400 lei pentru o păreche de rafuri și nu 350 lei, cât va costa în viitor în fabricația noastră în loc de 4000 lei pentru o mașină de sămănat vom plăti numai 3500 lei; în loc de 2000 de lei numai 1800 lei și așa mai departe. În felul acesta putem economisi de fiecare articol 15—20%. Firește că de aceste prețuri reduce se vor bucura numai acționarii. Cine, deci, cumpără o acțiune cu 250 lei săvârșeste în același timp trei lucruri bune: întâi își face datoria pentru interesul său propriu, al doilea îndeplinește o datorie morală față de patrie și al treilea dă un sprijin aceluia dintre români cari nu trăiesc numai pentru interesele lor personale ci caută să fie mijlocitori între semenii lor.

Suma de 250 lei este atât de bagatelă încât poate fi plătită cu ușurință de fiecare din noi. Să ne dăm seama că o singură acțiune de 250 Lei ne face copartăși la întreprindere și ajunge un singur an pentru ca aceasta sumă s'o putem economisi din prețul redus al articolelor ce vom cumpăra dela propria noastră întreprindere. În afară de asta bilanțul anual mai împarte câștig și după fiecare acțiune. Se punem deci umăr cu umăr pentru ca să sprijinim o operă românească, pentru că în ziua de astăzi numai așa vom putea prospera și noi în valul de străinism ce ne asalează aici în județul Arad. Să luăm pildă dela alții și să ne dăm seama că drumul fericii și al bunei stări numai prin muncă conștientă și solidară se poate bate.

Arad, la 8 Aprilie 1925.

Josif Onițau,

mechanic.

Filip Fisan,

proprietar.

Adalbert Rigler,

075 comerciant.

Nicolae Fisan,

ospatar.

ajungă la pământuri. În acest caz însă, sunt amenințate cu expropriere averile bisericesti a acelor comuni parohiale, cari au mai mult de 10 jugere, ba cei mai grav, ne amenință exproprierea pământurilor din sesiunile parohiale vacante de atâția ani, și astfel sistarea parohiilor, căci astfel a purces, durere, și statul român în două cazuri față de biserica sârbească din România.

Aceasta este iarăși atarea materială, pe scurt schițată a bisericii noastre, să nu mai amintim de legile ucigătoare financiare.

Ceeace mai mult ne doare azi și astăzi este, este slaba administrație și respectare a autonomiei bisericesti asigurată prin statutul organic, mai bine zis indiferențismul, de care s'au lăsat molipsite și Mitropolia și Consistoriile noastre Episcopale, permițând, ca în administrația bisericăască să îndurăm d'a parte fraților mai mari dreptăți, ca în administrația politică a statelor. Cu stricta aplicare a regulamentului preotesc s'au lăsat parohiile noastre vacante până în ziua de astăzi, căci, vezi Doamne, au avem preoți calificați în teologie, noi cei care în sate cu 7000, suferim nici un cârturar nu avem, atunci când în România mare au putut să devină profesori la orașe dascăli dela sate după currușile de vară. Unde este aici logica și consecvența, sau unde este aici prevederea și dragostea frățască?

Poporul s'a lăsat în întinerie și fără mângâiere, pentru că se salveze principiul și s'a dovedit vechiul proverb latin: Summum jus, summa injuria. Si cea mai mare dreptate, poate aduce nedreptate și pagubă. S'a adus o pagubă nespus de mare morală și culturală poporului, s'a periclitat existența parohiilor, amenințate azi cu exproprierea sesiunilor lor și s'a respins cererea de hurotonisire a acelor lăvățatori, cari prin muncă și viața lor rodnică și morală ne-au dat mai multă garanție, decât acei teologi tineri, cari și-au făcut școala medie în războiu și și-au isprăvit azi teologia.

Venerabilul Consistoriu, în special cel dela Caransebeș, în această chestie s'a pus pe punctul de vedere a apărării intereselor unei caste. Cine va purta răspunderea pentru aceste pagube înșirate și acest pericol, care ne amenință, oare Domniile dela Consistoriu, cari ținându-se de formalitățile legilor existente cu anii amână împlinirea scaunelor vacante parohiale, s'au convocarea Sinoadelor parohiale, mulțumindu-se cu raportarea unui câștig material minimal, pe seama fondului preotesc din pământurile areadate ale sesiunilor parohiale vacante. Ne tragează astfel după același calapod, ca pe cei din România, pe când situația și interesele noastre pretind un altfel de tratament. Consistoriile noastre s'au mulțumit a ceti și a lua la cunoștință raporturile organelor lor subalterne, cari lusuși, oricât de binevoitoare să fie, nu pot avea părere imparțială, căci sunt responsabile și interesate. Consistoriile aveau datoria, dacă deja nu au avut atâta vază și influință la cercurile politice competente, ca să ne asigure viața bisericăască-culturală prin legi sau convenții, ca deci starea faptică să transforme în o stare de drept recunoscută de legi cu caractere de drept public, atunci avea datoria morală, în cercul său de competență, să studieze aici la fața locului starea fiecărei parohii separat, a-și forma un plan de tratament al agendelor noastre bisericesti separat de bisericele din România, dară a nu mai aplica vechiul tratament, care are să fie fatal pentru noi. Cu durere avem să mărturisim, că atâră de pastorele ocazionale sârbești, cari sunt întocmite cu un text pentru cetățenii României, nici o vorbă, sau scrisoare potrivită împrejurărilor noastre nu am văzut. Cum putem pretinde dela frații Sârbi, autonomie comunală etc., dară autonomia noastră bisericăască prin aplicarea literală a legilor bisericesti este erudată din partea fraților noștri.

Așteptăm deci, un esmăis priceput, independent și imparțial care să studieze situația noastră aici la fața locului și care să nu poată spune, vorbele care ne-au fulgerat inima, ca un cuvânt al unui preot mai mult valoroasă, ca vorba statului fatreg.

D'Voastră dincolo în România ați trecut prin mari metamorfoze, schimbări, suferințe, ne-am îndepărtat simțitor unul de altul.

Cel mai potrivit ar fi dacă s'ar reține tablouri dintr-acele expuse la Salonul Oficial din acest an. Bănăsoara de *Teodoruș-Sion*, de *Ionitza de Pallady* de *Stefan Popescu de Marius Bunesca*, de *Petrascu de Rodica Maniu* pe urme sculpturi de *Medea și O. Han*. Nu trebuie apoi neglijată nici pictorii ardeleni ca bătrânul *Alex. Popp*, fost profesor la Acad. de Belle-Arte din Budapesta pe *Aurel Popp* din Satu Mare, pe sculptorul *Pascu dela Baia Mare*, al cărui lucrări au ajuns și în Muzeul din Budapesta și pe tânărul *Iugojan Aurel Cupe*, care promite foarte mult.

Îl privește pe Domniul cum vorbește: fata lui de culoarea unui Reimbrand se aprinde, ochii îi scintilează, iar degetele mâinilor lui fine se învârt în gesturile științelor din vignetă, „Gândire”. Ioni iau rămas bun, iar prin pre-o cinci ieșiri pânăce ajung alară. Soare de primăvară, autobusele multicolore se mișcă ca niște troglodite, colorii calde sunt amestecate de-o mână nemăsurată pe o paletă mai mare cât orizontul. Privește această simfonie de culori și înțeleg înșăr-gi de ce înțelege Domniul tablourile sale cu „d” mic.

Emil Rotiș

Asupra alegerii episcopale

Rezultatul alegerii de episcop în Arad merită atenție nu numai pentru că e o surpriză dar în special pentru faptul că e o vie dovadă a mentalității specifice ce domină încă partizanii celui mai intrinsec, și acerb partid adversar al „regalend”. Dar să analizăm puțin această alegere.

Devenind vacant scaunul episcopesc al Aradului d. V. Goldis și I. Georgescu prefectul județului Arad au convenit ca să facă în conțelegere candidările de deputați sinodali și să ajungă la un acord și în privința persoanei noului episcop.

Alegerile s'au făcut pe baza acestei înțelegeri mutuale, fără să țină seama însă de ea în privința candidaturii de episcop.

Pentru ce? Domnul Goldis nu și formase, precum spunea dsa, până în ajunul alegerilor, o „părere definitivă”, cu toate că majoritatea deputaților sinodali — fără deosebire de culoare politică — erau într'un mod mai mult sau mai puțin pronunțat, pentru candidatul rămas în minoritate: d. dr. *Aurelian Magier*, directorul academiei teologice din Oradea-Mare.

Însăși revista „*Societatea de Mână*” din Cluj care ca toate protestele sale e în definitiv tot un organ ce reprezintă părerea lui Goldis, scria despre alegerile de episcop din Arad cele ce urmează:

„Cine va fi episcop al Aradului? Una din grijele eparhiei văduvite a Aradului prin moartea episcopului Ignatie Papp, este o alegere nimerită în scaunul vacant. Noi croniciari imparțiali, constatăm cu durere, că biserica ortodoxă este pusă în situații foarte delicate cu asemenea prieturi, pentru că are la îndemână mulți clerici distinși cu calități demne de o mitră episcopăască, pentru a putea alege. Un cler luminat, instruit, consacrat exclusiv problemelor bisericesti este necesar dacă vrea biserica să trăiască. Astăzi scaunul vacant al diecezei Aradului poate fi răvnit de o seamă de nechemăți, partidele politice vor vrea să câpătuască poate un aderent mai mult, guvernul poate va recurge la mijloace de forță pentru a procopisi pe vre-un favorit... Spectacole vom avea, dacă nu vom fi capabili să ne înfrânăm și să recunoaștem pe cel pregătit. Aradani sunt chemați în primul rând să fie circumspecți și tenaci în jurul alesului. Remarcăm, că nou înființata dieceză a Orăzii Mari a știut să grupeze la Consistor și Teologie pe cei mai învățați clerici, aproape toți tineri, însă cu o cultură teneinică. Nu ne surprinde deloc o corespundență de ziare care pledează pentru dl. *Aurelian Magier*, directorul Academiei Teologice orăduane, pentru că într'adevăr dsa este înzestrat cu daruri încontestabile, cu pregătire teoretică și practică și pe deasupra este un suflet de bronz. Nu vrem să înființăm pe nimeni, însă ne permitem o remarcă de observatori imparțiali.”

Ce s'a întâmplat însă? Oamenii neinfluențabili s'au pronunțat și ei în sensul părerilor numitei reviste iar „partidele politice” (înțeleg: partidul lui Goldis) a dorit să câștige poate, prin susținerea altei candidaturi, „un aderent mai mult”.

Sezătoare ceferistă Spiritul săptămânii

Arad, 5 Maiu.

Acțiunea culturală întreprinsă, nu de mult, de către conducătorii funcționarilor c. f. r. inferiori a dat roade neașteptate.

Corpul funcționarilor inferiori c. f. r. din localitate — ca puține altele din țară — are un local propriu și sala de ședințe deși puțin încăpătoare este perfect îngrujită.

La timp ce corpul funcționarilor c. f. r. superiori nu a reușit până în prezent să se grupeze într-o societate culturală, corpul funcționarilor inferiori are cercul lui de lectură și anul acesta a și organizat două sezătoare culturale, ultima având loc în ziua de Duminică 3 Maiu, bucurându-se și de concursul cunoscutului poet localnic dl. A. Cotrus, Sezătorele de Duminică s'a desfășurat după următorul program:

1. „Cultură” conferință spusă de dl. D. L. Tomescu, subșeful serviciului Mișcări, 2. Versuri originale de poetul A. Cotrus, 3. „La iconă” de Al. Vlăduță recitată de către fraze Grozav, 4. Versuri originale de către dl. căpitan Al. Grigoriu comand. comp. IV c. f. d. reg. c. f. 5. Serenade d'Auteurs-fois” cântată la vioară de către dl. I. Voiculescu și la pian de către dl. I. Haiduc, 9. „Ualul ca o sută” versuri de Gh. Cosbuc, recitate de dl. Gacsardi și 10. „Nunta Zamferei” de Gh. Cosbuc recitată de către dl. Dobroslav, 11. N. Jura seful gării locale, a mulțumit apoi celor cari s'au produs de concursul dat, precum și auditorilor care au participat în număr așa de însemnat.

La această a doua sezătoare a participat un public în număr în frunte cu dl. inginer Octavian Pop director regional. S'a observat completă absență a funcționarilor superiori din Direcția regională, ceea ce dacă ar fi venit puteau să învețe ceva.

Rep.

Rau augur a fost și de data aceasta vista din Cluj.

Căci de fapt deputați sinodali cari se vede aceleași lozinci ca și dl. Goldis, au dat ce au putut act despre consensul tacit al tuturor de a agree pe candidatul aradani (și pentru care suntem siguri că ar fi fost și ei două partidele adverse s'ar fi hotărât să se amestece în alacerele bisericesti căutând pe preferatul aradani și-au schimbat atitudinea.

Răsturnarea s'a întunecat din nou și sprijin de șicană și contrazicere a câștigat din ce în ce mai mare, în rândurile deputaților sinodali cari credeau că, cu modă asta, combat guvernul, a cărui atitudine fost de a nu se opune preferințelor populației aradane.

Atunci și a format părerea definitivă dl. V. Goldis și alerentii lui „cu ochii închiși”. Alina au început activitatea de subminare a tendințelor favorabile candidaturii dr. A. Magier aruncând cu ipocrizie în aer fel de fel de lozinci false și malițioase.

La acest rău s'a mai adăns și faptul că grupul de deputați sinodali din Timișoara renuță cu ochii închiși ai banalerului Opiniei (finit să sprijine pe candidatul băncii) mișcarea.

Lipsa de scrupule s'a alternat cu interesul jocos de tancuime — și după cum vedem revista din Cluj — am avut un spectacol urit, căci unii deputați sinodali, conducători de interese politice sau financiare, nu s'au putut înfrâna ca să recunoască necesitatea satisfacerii dorințelor aradaniilor.

Si tot după revista „Societatea de Mână” putem afirma încă și aceea: că aradani de scaun la cap au știut „să fie circumspecți și tenaci în jurul alegerii” susținând cu voturi contra 30, pe candidatul popular din județul nostru.

La alegerile de episcop din Arad a s'au deci învâgătorii candidatul dlor Oprea și Goldis. Noul episcop al diecezei Arad este dl. dr. Comșa.

Nu-i facem nici o critică pentru că s'a dat să fie sprijinit de niște oameni cari măreau fantoma unor succese politice. Că dănnăm numai machinațiile machiavelice ale aceluia, cari nu au avut în vedere interesul suprem al bisericei provocând lupta aceasta și nici n'au ținut seama de interesele județului nostru.

„Acta est fabula” zice cuminte latinește. Astfel și în cazul de față nu mai putem spune alta decât ca cei pășiți să la amân iar noul ales să nu se lase condus de învingătorii triumfători” ce desigur și p' d'ura deja în jurul lui.

Nu-i cerem decât să fie demn episcop episcopesc ce-l va ocupa și să fie mai puțin de toate obiectiv, fără prejudecăți și dependent.

Și dacă dnal dr. Comșa va asculta de toate acestea îndemnauri ale oricărui subiect, atunci și noi strigăm, pentru biserica diecezei Aradului, *„trăiască Episcopul ales!”*

Ignotus
și cei mulți cu
aprobă.

Solomon Braun, volajor comercial și chem la întreprinderea pentru exploatarea pizilor de cloacă din Ibașfalău, este un să petreacă la Arad câteva zile tocmai vremea Sinodului diecezan. El trage la hotel și întreabă dacă sunt camere disponibile.

— Regretăm dle, dar din cauza numărului de oaspeți sosiți pentru Sinodul Bisericii ortodoxe, nu avem nici o cameră. Dar să vedem dacă la etajul al doilea doi preoți dintr-o cameră cu trei p' se învârsă să te ia pe data de treizeci.

Se face. Preoții acceptă. Solomon Braun ocupă deci locul ce i s'a oferit și în celealtă zi des de dimineață trebuie plece mai departe, roșea pe servitorului său l' trezească la orele 4. dimineața la ora convenită Braun este trezit, dar neabuzare de seama înbracă reverenda dintre preoți.

La pară observă că toată lumen il veste și rade. Ce o fi și asta? În sfârșit se privește într-o oglindă zimbească binevoitor: — Na uite-te prost ala de servitor, am spus secolă pe mine, el pe popă sculă!

Principele George al Jugoslaviei sub supraveghere municipală

BELOCRAJ. — Președinția consiliului municipal următoarele: Starea sănătății principelui George luând un asemenea ter încă necesită o schimbare a modului existenței sub supravegherea municipală. M. S. Regele, în virtutea din statul casei regale, a desemnat prințul George un loc de reședință, corespunzător condițiilor mai sus arătate a aflat un medic special pentru soarta lui.

Serbare pentru statuia lui Eminescu

Societatea de lectură „Ioan Russu Sirianu” a organizat o serie de serbări pentru statuia lui Eminescu, care vor avea loc în ziua de 2 Mai a. c. la ora 5 p. m. în sala de lectură a liceului „Moise Nicoară” din Arad, dorind să organizeze un ciclu de conferințe, împreună cu program din opera poetului, în sala de lectură a liceului „Moise Nicoară”.

1. Joi 7 Mai ora 5 p. m.: 1. Cuvânt de deschidere. 2. „Filosofia lui Eminescu” conferință de elevul Ciucur C. VIII. 3. „Găgănele unui dac” decl. de Beninc M. 4. „Mai am un singur dor” Popescu P. Adam. VIII. 5. Săritura I. Lectură.

2. Joi 14 Mai ora 5 p. m.: 1. „Națiunea lui Eminescu” conferință ținută de

prof. I. Lungu. 2. „Doina” decl. de Ciobota O. VIII. 3. Săritura III. Partea I. Lectura. 4. Săritura III. Partea II. declamata de Popescu P. VIII.

III. Joi 21 Mai ora 5 p. m.: 1. „Artă lui Eminescu” conferință ținută de elevul Adam A. VIII. 2. „Freamăt de coșuri” decl. de Vișoi V. VII. 3. „Somnoroase pășărele”. Melodramă. Ciucur C. Adam A. și Gutu T. 4. „Lucențiarul” declamă de Beju T. VIII.

Prețurile de intrare la fiecare conferință vor fi de 10 și 5 lei.

Având în vedere scopul acestor serbări, Societatea de lectură apelează la toți admiratorii poetului și-i roagă să participe la ele.

INFORMAȚIUNI

Dela Curte

M. S. Regina se află la castelul Bran de lângă Brașov unde va rămâne timp de câteva zile.

Inspeție în județ

D-nii Bănescu, director general în Ministerul Lucrărilor publice și Diaconovici, inspectori regionali la același minister, au sosit în județul Arad. La ora 10 dimineața au fost însoțiți de d. Ioan Săvârșin, inspector general administrativ, la sediul județului și orașului Arad, d-lor au fost însoțiți de d. Ștefan Semlăceanu, județean, spre a verifica dovezile pentru repașarea acestor șosele în sensul reducerii sumelor afectate. Conform devizului rectificat și al bilanșilor se vor începe lucrările.

După amiază au plecat în inspecția șoselelor care se întinde de la Podgoriilor la Sibiu au fost însoțiți de către A. Sed. a. a. primpretor și alte notabilități, împreună cu cari au plecat cu motor special în județul Păncuța Pauluș. S'a hotărât ca această șosea să se refacă pe întinderea ei dela Sibiu la Pauluș, iar la Sibiu se va împietri cu betonul mai din jos de prețuri până la capătul unde șoseaua se bifurcă spre vestică.

Lucrarea se va efectua cât mai curând, urmându-se suma de trei milioane două sute de mii în loc de patru milioane. Astfel, această șosea va deveni una dintre cele mai bune și solide șosele.

Descoperiri arheologice în Arad

O comisie compusă din d. Coriolan Brănuș, profesor de istoria artelor la Universitatea din Cluj, dr. Lazar Nichiș, director al Palatului Cultural și inginerul N. P. P. a examinat două staturi importante din punctul de vedere al istoriei artelor.

Este vorba de fostul monument al Sfintei Treimi, ridicat în 1746 în amintirea cuceririi bantuit pe acel timp în orașul nostru. Acest monument a stat pe piața fostă Li. (Avram Iancu), până la anul 1889.

Înd. s'a ridicat monumentul celor 13 martiri, această statuie a fost transportată în muzeul vechi.

Al doilea monument este acela al „Aradului care jelește”. El a fost ridicat în amintirea maghiarilor, românilor și sârbilor căli în războiul civil din 1848 pe străzile Aradului.

Aceste importante statui vor fi transportate în Muzeul Palatului Cultural.

Festivalul Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

Joi, în 7 Mai, va avea loc în Palatul Cultural din localitate o conferință a d. Tomescu, președintele Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat.

Îl vor da concursul deosebite d. n. Al. Th. Stamatiad, A. Cotruș, minunatul cor condus de d. Aten. Popov.

Începând la orele 8 și jumătate seara. Bilete se află la Bibliotecă Diecezană.

Pentru invalizii de război

Se aduce la cunoștință publică că în ziua de 5 Iunie a. c. ora 10 se va ține licitație publică pentru închirierea cantinei No. 1 din Cetate.

Solicitorii trebuie să fie invalizi de război și de cetățenie română.

Condițiile de admitere se pot vedea în cazul de servicii la cancelaria com. No. 8 Mitraliere Reg. 93 Inf.

Noua lege a recrutării

Noua lege a recrutării este aproape completă și va fi supusă conștientului de public.

Legea conține reglementarea și un nou sistem de funcționare al birourilor de recrutare. Legea mai conține măsurile de securitate tehnice în scopul de studenții să și așezării militare în timpul cursurilor.

Dela garnizoana Arad

Garnizoana Arad aduce la cunoștință așezătorilor că se dă în arendă prin bună înțelegere terenul poligonului de tragere din Arad cu cantina respectivă. Condițiile de arendă se pot vedea la Biroul Construcțiilor din Cetate zilnic dela ora 11-12.

Începând din ziua de 6 Mai 1925

Delimitarea frontierei dintre România și Cehoslovacia

Alături de intrat în țară comisia interstatuală de delimitare a frontierei dintre România și Cehoslovacia.

Comisia este compusă din d. n. general Dumitrescu, colonelul francez Ufer, colonelul englez Corey, consulul ministerial cehoslovac Dury, colonelul italian Police și inginerii cehoslovaci Covacic și Coriatan.

Azi vor începe lucrările acestei comisii pentru trasarea definitivă a unei porțiuni de frontieră între Cehoslovacia și România.

Manifestații pentru România

Roma, 10 Al. Em. Lahovary, ministrul României, întorcându-se dela ceremonia făcută în prezența Regelui pentru inaugurarea statuii lui Ovidiu — copie fidelă a monumentului din Constanța — s'a declarat foarte satisfăcut, de primirea ce i s'a făcut de autorități și populație.

Discursul de inaugurare a fost ținut de senatorul Cechia, ilustru latinist, căruia i-a răspuns ministrul Lahovary. Nu s'a ținut decât aceste două discursuri.

Di Lahovary a fost obiectul unei atenții deosebite din partea Soveranului.

Reforma financiară a Franței

— Declarațiile d-lui Caillaux —

Lafayette, I (Rador). — D-l Caillaux a declarat trimisului special al ziarului „Times” că, computurile tezaurului francez vor fi clare, sincere și complete. Declară că situația financiară este foarte serioasă dar nu atât de tragică cum s-o reprezintă mulți. Palnul general al refacerii financiare nu este un palniv sau un plan de ocazie ci rezultatul unei mături pregătite.

Iugoslavia cere Austriei să ia măsuri contra comunistilor

LONDRA. — Se anunță din Belgrad, că în urma cercetărilor, care au dovedit că complotul comunist din Sofia a fost pregătit la Viena, guvernul iugoslaviei va interveni pe lângă cel austriac cerând ca să se ia măsuri împotriva comunistilor din Viena.

Chestiunea va fi deasemenea discutată la conferința Micii Înțelegeri care se va ține încurând la București.

Americanii cumpără fabrici în Germania

BERLIN, 4. — Fabrica de automobile „Dodge Brothers” s'a vândut eri unui sindicat compus din 40 bancheri din New-York cu un cek de peste 146 milioane dolari, care se zice că ar fi cel mai mare cek semnat vreodată în istoria financiară a Americii.

Tariful pe C. F. ungare

Diracțiunea căilor ferate ungare la comisiunea generală cu începere dela 1 Mai atâr taxele anterioare predate de către feratele ungare în traficul de mărfuri cât și taxele pentru călători, bagaje și căini, exprimate în coroane ungare de hârtie din traficul român-ungar și român-austriac, se vor transforma și percepe în lei pe cursul de 34 bani sure corouase de hârtie.

Tot dela 1 Mai s'a majorat și cursul de transformare al taxelor exprimate în șilingi austriaci, din traficul român-austriac la 34 ei un șiling austriac.

Schimbul de prizonieri politici între România și Ungaria

Zilele acestea va începe schimbul de deținuți politici între România și Ungaria.

Sau încă măsurile necesare de transport.

Deținuții unguri vor fi expediți de Comisia română de schimb dela Oradea Mare la Episcopia Bihorului unde vor fi primiți deținuții români aflați în Ungaria.

Fabrica de mobile „Victoria”

Avizează clientela sa că atelierul și biroul său din Str. Calvin a fost mutat în Str. Dorobanților No. 14 în casele fabricii. (1224)

Rezultatele alegerilor municipale din Franța

PARIS, 4. — Alegerile municipale s'au desfășurat în lăziste, cu o participare la vot mult superioară ultimelor alegeri. La Paris, rezultatle definitive sunt: 49 alși, 31 bolotagii. Printre cei alși sunt 4 conservatori și liberali, 11 republicani, 19 republicani de stânga, 5 radicali independenți, 1 radical-socialist, 1 republican socialist, 6 socialisti, 2 comunisti. Aceste rezultate nu s'himbă compoziția politică a consiliului municipal, intrucât diversele partide și-au menținut numărul reprezentanților, fără câștiguri și fără pierderi. Unui singur dintre candidați — noal — a fost ales.

Rezultatele din provincie sunt încă necomplete, toată din rezultatele cunoscute rezultă că blocul stângii s'au asigurat în general, o ușoară majoritate, mai ales la Bordeaux, Lyon — unde a fost realez di Herriot — la Perpignan și Strasbourg. La mai multe orașe mari, bilotajul pare favorabil blocului stângii.

În împrejurimile Parisului s'a manifestat ca și la Paris, o tendință defavorabilă partidului republican.

Artistice -- Culturale

Concert

Dna Aurelia Cionca Pipoș, fiica d. n. profesoră Pipoș din Arad, pianista concertelor dela Palat, după strălucitele succese avute în Polonia și Germania, va da încurând un singur concert în orașul nostru.

Data exactă se va comunica la timp.

Cântecul bănețone

Di profesor Sahin Drăgoi dela Conservatorul comunal din Timișoara a primit un ajutor dela primăria acelei oraș ca să întreprindă un turneu în Banat pentru adunarea cântecelor populare din acele ținuturi.

Premiații „Salonului Oficial”

Ministerul artelor și cultelor face cunoscut că juriul „Salonului Oficial” a acordat în anul acest următoarele premii:

Marele premiu picturii G. Petrescu, 12 premii egale d-lor: Sabin Pop, V. Popescu, Ioan Mihail, Take Sorocanu, Petrescu Drăgoi, Iancușescu, Horațiu Dumitru, Papat-

ziandfil, Kiriaco, Anastasie Demian, Aurel Răescu și d-nei Teodora Cernat.

Burse de viaj au fost acordate d-lor M. Onofrei și St. Constantinescu. Premiile S'mu au fost acordate d-lui Ionescu-Siu și d-nei Serova.

Șezătorile Jocurilor Florale din Franța

Faimosul cerc „Des Jux floraux de France” și a sărbătorit zilele acestea la Paris așa zisul „Turnoi” cu o șezătoare strălucită sub președinția delicatei poete contesa de Noailles, și a lui Jean Richepin dela Academia Franceză.

4 în mijlocul unei numeroase și alese asistente d-na d'Autezac și d. Jean Raudin au vorbit de istoricul acestei instituții a porziei franceze — iar d-nle de Noailles, Venot Foch și d-nii Pignatelli și Jean Richepin au recitat admirabile versuri.

De altfel în vederea succesului repretat șezătorile acestea vor continua până în Iulie.

Parlamentul

Camera

Sedința dela 4 Mai

Sedința se deschide la orele 3 d. a.

Prezidează d. P. Cărboviciu, vice-președinte.

Pe banca ministerială sunt prezenți d-nii: Vintilă Brătianu, G. G. Mărzescu, N. N. Săveanu, I. Iancuș, general Mărdărescu și general Mosoiu.

D. Dr. ANTON IONESCU, face o comunicare cu privire la unele nedreptăți cari s'ar fi făcut la aplicarea legii agrare.

Reforma administrativă

Se continuă discuția generală a reformei administrative.

D. GAVRIL TRIPON ia cuvântul spre a susține proiectul.

D-sa nu înțelege să împărtășească pesimismul acelor care nu văd nimic bun în acest proiect. Recunoaște că s'a depus o muncă foarte serioasă pentru unificarea administrativă. Un mare principiu reprezentând o nouă etapă în așezământul nostru administrativ e descentralizarea, o largă descentralizare și nu autonomia. De altminteri se recunoaște în proiect că legea de față nu e decât o etapă intermediară între ceea ce a fost între desechibele regimului sub care neamul românesc a fost administrat, și unificarea în acel înțeles încă alege o etapă intermediară cu un timp de experiență, în care să poată face experiența ca să se vadă ce trebuie menținut și ce modificat.

D. Tripon arată motivele pentru care bine s'a făcut că au s'a optat pentru autonomie. Dealtminteri nici nu e necesară, căci după acest proiect se și dă atâtea atribuții statelor și orașelor și județelor, cari corespund viciului autonomiei locale.

D-sa face apoi o largă expunere a situației românilor din diferitele puncte ale Ardealului și explicația acestei situații, care este când foarte înfricoșătoare când nu, după diferitele regiuni la care populația a fost supusă. Face apoi o comparație între români și sași, insistând asupra privilegiilor de care aceștia s'au bucurat dela unguri.

Iobăgia sașii n'au putut-o suporta, iar românii numai de ea au avut parte. Iată dovada strălucită a vitalității neamului nostru care s'arăta a suportat o în pieciore.

D. Tripon arată că în se privește modul cum este legiuată viața comunală prin delegațiile comunale și cea județeană prin delegațiile județene, Ardealul a cunoscut această formă.

Arată că obiecțiunea de anti-democrație ce se aduce de către opoziție numirii de membri de drept este cu totul neîn-

temeiată. Într'adevăr crede că nici un cap lăunat nu poate fi contra aducerii în administrația județelor și comunei de oameni de specialitate și de șefi serviciilor, a căror lumini vor fi de mare folos.

În Ardeal, dealtfel, ideea nu e nouă și nu a dat rezultate rele deși modul de recrutare nu a fost de loc ferit.

Trecând la recrutarea funcționarilor e pentru sustragerea lor dela influența politică.

Încheie arătând că acest proiect este cu totul binevenit și un real pas înainte pentru consolidarea României-Mari (apl).

D. I. SANDOR, arată că administrația într-o țară administrată într-o țară are aceleași valori ca și justiția, fiindcă buoul mers al țării pe ele se sprijină.

D-sa vrea să dovedească că legile ungare erau mult mai liberale decât chiar legile din Anglia (ilustrate).

Orașul se ocupă apoi de rolul prefectului prevăzut prin noua lege arătând că, consiliul județean numit de guvern se chiamă organizație de stat județeană care are însăși oare ce ar putea fi trecute în seama ministrului de interne sau a guvernului.

În continuare d. Sandor se ocupă de atribuțiile consiliilor comunale.

Senatul

Sedința dela 4 Mai 1925

Sedința se deschide la ora 3.50, sub președinția d-lui M. Plărekyde.

Pe banca ministerială d-nii general Artur Văitoianu, general G. Mărdărescu, N. D. Chiriacescu.

Proiecte de lege

D. GENERAL MĂRDĂRESCU, ministru de război, depune proiectul pentru modificarea art. 27, 28 și 30 din legea asupra poziei ofițerilor.

D. GENERAL VĂITOIANU, ministru al comunei, depune mai multe proiecte de lege pentru deschideri și ratificări de credite, între care:

Acoperirea creditelor deschise în cursul exercitiului 1924 în suma de 2.370.000.000 lei pentru nevoile urgente ale departamentelor.

Lichidarea reparațiilor materialului rulant C. F. R. facute de către ateliere și fabrici în suma de 230.613.293 lei.

Un credit de 1.400.000 lei se seama ministrului lucrărilor publice ca fond de exploatare a carierelor Morlaia din județul Călărași și Ciuciu din județul Arad.

Pentru toate aceste proiecte se aprobă urgența.

Senatul trece apoi în secțiune.

Ultima oră

Amănunte asupra internării prințului Gheorghe al Serbiei

BELGRAD. — În legătură cu înbolnăvirea și transportarea în special a prințului Gheorghe s'au răspândit diferite știri prin Belgrad. Cercurile competente vorbesc despre excentrică purtare a prințului, din ultimul timp. Prințul Gheorghe a insultat pe mai mulți membri a guvernului, ba s'a purtat și față de personalul Curții în așa mod încât s'a constatat că starea lui mintală este atacată.

Consiliul profesorilor specialiști din străinătate au hotărât internarea prințului în castelul Beley, unde a și fost transportat, până la însănătoșirea sa.

Acțiunea țărăniștilor

BUCUREȘTI. — Comitetul executiv al partidului țărănist a redactat un manifest către poporul transilvănean prin care îi cere ajutorul contra reacțiunii. În numele partidului țărănist Drul Lupu a avut o convorbire mai lungă cu d. Iuliu Maniu care ia pro-

mis că va convoca într-o sedință extraordinară partidul național pentru a hotărî asupra unor propuneri ale partidului țărănist.

Sedința de noapte a Camerei

BUCUREȘTI. — În sedința de noapte a Camerei deputatul liberal Constantin nescu a vorbit atacând proiectul de lege al d-lui ministru Mărzescu. Di ministru Mărzescu a declarat că până în prezent încă nimeni nu a venit cu vre o propunere de modificare a acestui proiect de lege și aceasta însemnează că proiectul e bun. La aceasta deputatul partidului național dr Aurel Lazar aduce învinuirea proiectului că în el nu s'a luat în vedere multe probleme ale justiției transilvănene. După aceea proiectul s'a votat de Cameră.

Se așteaptă o declarație a lui Hindenburg

BUCUREȘTI. — La 12 l. c. Hindenburg va face o declarație solemnă relativ la executarea proiectului Dawes.

Dovedirea autorilor asasinatelor comuniste

— Un document care stabilește vinovăția sovietelor
moscovite —

Ziarul „Echo de Bulgarie” cu data de 20 Aprilie publică în facsimile o scrisoare secretă a Comitetului executiv al Internaționalei comuniste. Din documentul pe care-l publicăm și noi, reiese complicitatea Moscovei la evenimentele sângeroase din Bulgaria, evenimentele tragice, cari arată mentalitatea canibalică a inspiratorilor.

Scrisoarea poartă ca antet: „Proletari din toată lumea uniți-vă. Foarte secret. Distrageți după executare. Prin reprezentarea autorizată a comitetului (secțiunea II-a) către camaradul Bujanski.

Scrisoarea continuă:

„No. 346 primit la 19 Martie 1925 la secția de control, departamentul relațiilor exterioare.

Conform ordinului Federației comuniste din Balcani pe lângă C. E. I. C., din 12 Martie, vă informăm prin prezenta că imediat ce o veți primi să intrați în relații cu camaradul președinte al consiliului secției voastre din grupul macedonean Nena, Oyka, Taneb, (acest grup macedonean al cărui nume este consemnat convențional este, probabil banda Randruski-Panița, Filip Athanasoff care este în serviciul Moscovei), și să-i comunicați că conform ordinului menționat, Federația comunistă a Balcanilor a aprobat hotărârea grupului macedonean de mai sus pentru a executa condamnarea contra lui Russinoff și Kareminoff de către camarazii experimentați ai secției teroriste de operație.

Veți comunica camarazilor controlului din centrul balcanic cari sunt la dispoziție directă, cele ce urmează:

1. Cu data de 1 Aprilie, toți muncitorii de sub controlul centrului balcanic sunt declarați în stare de mobilizare.

2. Cei cari sunt șefi de grupuri de trei, de cinci, de zece, sunt obligați a informa, la 15 Aprilie la amiază, pe camarazii grupurilor de mobilizare și să le remita ordinele asupra distribuției lucrărilor prevăzute în instrucția din C. E. C. No. 27,001 din 10 Mai 1924.

3. Cel de mai sus, la 15 Aprilie, la amiază, vor avea munițiile gata la depozitele de arme pentru a le distribui în cantități suficiente pentru fiecare raion, după instrucțiunile șefilor de raion.

4. Se vor distribui arme în timpul nopții de 15 spre 16 Aprilie.

Ele vor fi păstrate la șefii de grupuri de zece sub responsabilitatea personală.

5. Ziua și ora proclamării coordonate a revoluției vor fi fixate de reprezentanța comitetului de acțiune în unire cu persoanele autorizate de către C. E. I. C. pentru fiecare raion, după condițiile locale.

6. Executarea tactică a ordinului va fi urmărită în coordonare strictă cu planul cunoscut de șefii raioanelor de război.

7. Nucleele de război (de trei, cinci și zece) trebuie să coordoneze operațiunile lor cu grupurile de țărani săraci, cari vor lucra după același plan, dar pe alte baze de organizare.

8. Pentru a întreprinde acțiuni armate, nucleele trebuie să dirijeze grupurile de război ale țărănilor și în toate cazurile, sunt obligați de a controla în mod riguros realizarea planurilor cari sunt aprobate de organele superioare.

9. Se anunță membrii organizațiilor de război țărănești și muncitorești, a căror revoltă va fi coordonată cu operațiunile grupului macedonean „Nena Oyka Taneb” că orice infracțiune la ordinul de război va fi pedepsită cu moartea imediată.

10. În timp de operațiune, comisarul controlului din centrul balcanic, fiind în comunicații neîntrerupte, țină în curent centrul cu operațiunile și informează asupra mersului lor.

Aceste dispoziții vor fi imediat comunicate organelor cari utilizează codul A. I. s. ordonând distrugerea lor după studiere.

După ordinul comitetului executiv al comisariatului secretar general al secțiunii relațiilor externe. — A Dorot etc.

Pe document este scrisă rezoluția următoare:

„Camaradul Zoroff. Comunicați imediat camaradului Toncef condamnarea. Traduceți instrucțiunea conform codului A. I. s., în cantitate suficientă. Remiteți o secțiune pentru transportare secretă.

Păstrată în arhivele mele personale, pagina II a, 19 Martie.

După cum se vede din acest document senzațional, Moscova prin acțiunile sale pregătise revoluția în Bulgaria. Dar măsurile guvernului după tragicele evenimente din ajutul Paștilor, au făcut să eșueze și această încercare desovietizare a Balcanilor.

Economice.

Recolta cea nouă

O ploaie generală a ameliorat și mai mult starea semănăturilor. Din datele prețelor culese la ministerul agriculturii, situațiunea semănăturilor, este excelentă și viitoare recoltă se anunță sub cele mai bune auspicii, atât în Regatul cel vechiu cât și în provinciile alipite.

O recoltă îmbelșugată va influența desigur mult îmbunătățirea balanței noastre comerciale și a cursului schimbului, cu atât mai mult cu cât evenimentul se produce în momentul când situațiunea noastră financiară și economică se consolidează treptat. Excedentele bugetare însemnate, creditele acordate industriei, o înțeleaptă politică de deflație, — unite cu o recoltă îmbelșugată, vor fi tot atâtea elemente cari vor ajuta această consolidare.

Taxe vamale de export

S'a aprobat potrivit legii promulgată prin înaltul decret regal cu No. 4061 din 6 Octombrie 1920, următoarele taxe vamale de export la mărfurile specificate mai jos:

Becuri electrice lei 5 suta kg.
Pene, puf și fulgi de păsări, lei 10.000 vagonul.

Ozokerită brută (cerezină), lei 4 un kg.
Electro-motoare, lei 5 suta kg.

Napolitan, Arco, Pischinger, foi de Wafere, taxa asupra făinei de grâu.

Surcele de lemn de fag pentru fabricat oțet, lei 10 suta kg.

Lemnuri pentru legarea snopilor lei 10 suta kg.

Rame pentru uscat țigla, încheiate prin cue sau numai croite, lei 20 suta kg.

Cerneluri de scris, cerneluri de hectograf, cerneluri colorate, ceră roșie, gumă arabică, lei 5 suta kg.

Materiale dentice: Usual aquatic (alije de amalgam), lei 500 un kg.

Melot (metal ușor fuzibil) lei 50 un kg.

Maastic (preparat pentru aplicarea pensamentelor în dinți) lei 50 un kg.

Rechizite școlare ca: linii, teuri, planșete, cuburi, tocuri, etc., fabricate din lemn, lei 5 suta kg.

Garnituri de asbest, cânepă, bumbac, servind pentru îndesături la mașini (garnituri de etanșare) lei 5 suta kg.

Rămășițe de cherestea de brad și molift rezultate dela gaterie, precum și bucăți defectuoase tăiate, lei 500 vagonul.

Pentru acest fel de marfă taxa se va

percepe în valută forte, deize sau numerar ale aceleiași valute, iar baza calculului va fi lira sterlină la care se va raporta orice valute forte admise la plată.

Rezidur dela rafinarea produselor petrolifere cu acid sulfuric (gudroane acide), lei 5 suta kg.

Căști de cânepă și in, lei 11 un kg.

Toate aceste mărfuri se scutesc de taxa de comision.

Dispozițiunile din prezentul decret intră în vigoare cu începere dela 7 Mai 1925.

Exportul porumbului

La porumb se menține inactivitate, în ce privește proveniențele noastre, cari nu s'au scutit nici în țărâni nici în porturi. Disponibilitățile neînsemnate sunt enorm de scumpe din cauza nevoilor pentru acoperirea vânzării, lipsite de încălziri și completări.

Puținul porumb ce se tratează în porturile dunărene e sărăcesc. Se pare că ofertele din Argentina sunt mai puțin prezente și că pietele importatoare se interesează acum mai mult de proveniențele din Dunăre mai cu seamă pentru expedițiunile imediate și cât mai apropiate posibil. S'a scontat înzadar pe importante imbarcări de porumb din La Plata cu începere din Mai, și întârzierea survenită e în favoarea proveniențelor noastre cari, însă, din neorocire lipsesc. În afară de Argentina se mai oferă cu un preț mult mai puțin și porumbul din Africa de Sud, cu începere dela 1 Iulie. Acest porumb, grație climii de acolo este totdeauna uscat și sănătos.

Exportul de aur englez a început

BERLIN, 4. (Radior). — Prima încărcătură de aur pentru export s'a făcut ieri de către Banca Angliei. Drugi de aur în valoare de 297 mii lire sterline, au fost încărcăți pentru Elveția, Olanda și Egypt.

Reclama

e sufletul

comerțului

Davizela și valuta.

Radior, 5 Mai.

BURSA			
Zărich	Dachleren	Jachleren	
Berlin	123 31	123 25	
Amsterdam	207 85	207 85	
New-York	51737.50	517 25	
Londra	2408	2500 50	
Paris	2707.50	707	
Milano	2127 50	2122 50	
Praga	1532.50	1532.50	
Budapesta	72.68	7262.50	
Belgrad	835	835	
București	240	240	
Varaovia	99 45	99 45	
Viena	7280	72 80	

Cursul davizelor București

pe ziua de 5 Mai 1925.

	Cursul
Paris	11.40
Berlin	—
Londra	105
New-York	216

Italia	895.—
Elveția	42 —
Viena	30 25
Praga	6.43
Budapesta	—

Valute		
	Cursul	Ofertă
Napoleon	815 —	—
Mărci	52 —	—
Leva	152 —	—
Lire otomane	115 —	—
Sterline	1050 —	—
Francezi	11 50	—
Elvețieni	42 —	—
Italiani	9.10	—
Drachme	380 —	—
Dinari	350 —	—
Dolari	215 —	—
Marca poloneză	42 —	—
Coroana austriacă	32 —	—
maghiară	32 —	—
cehă-slovacă	6.50	—

Salonul de coafor și manicur pt. femei

De vânzare o casă în comuna Vasint eventual de închiriere pentru prăvălie și cămin se poate ocupa la 1 Iulie 1925. — A-se adresa proprietarului Victor I. gurean, comerciant Lipova. (11)

Cetiți și răspândiți
Tribuna Nouă

se află în Arad, Strada Brătianu (fost W. tzer) No. 9, unde se capătă în mari asortimente articole de toaletă. (12)

Firma de geamantane de articole de pielărie „ELEGANTE”

se capătă pe prețuri efine geamantane și articole confecționate din piele.

Calea Ferată Arad-Podgoria

Valabil dela 1 Martie 1925

Mersul trenurilor

Trenuri de persoane						Trenuri de persoane					
2	4	6	8	10	Klm.			1	3	5	7
cu clasa I și III a						cu clasa I și III a					
510	800	1130	1440	1800	—	PL	Arad	715	957	1331	1644
514	804	1134	1444	1804	1-1	↓	Arad C. F. R.	712	954	1331	1641
							Halta 1				
521	811	1141	1451	1811	2-5		Micălaca nouă	705	947	1324	1634
530	820	1149	1459	1819	6-7		Micălaca	657	946	1316	1626
539	829	1159	1509	1829	11-6		Glogovat	617	929	1306	1616
							Măndruloș				
544	834	1204	1514	1834	12-9		Halta Măndruloș-Cicir	611	924	1301	1611
553	843	1213	1523	1843	16-3		Cicir	632	915	1252	1602
604	851	1224	1534	1851	21-4		Sămbăteni	621	904	1241	1551
							Ghioroc C. F. R.				
607	857	1227	1537	1857	22-3	Sos.	Halta 3	617	900	1237	1547
							Ghioroc piața				
Trenuri de persoane						Trenuri de persoane					
102	104	106	108	110	Klm.			101	103	105	107
cu clasa I și III a						cu clasa I și III a					
617	900	1237	1547	1907	—	PL	Ghioroc piața	606	858	1228	1538
622	904	1242	1552	1912	1-1	↓	Cuvin	602	855	1224	1534
							Halta 5				
631	912	1251	1601	1921	4-7		Halta 7				
							Covășint	553	847	1215	1525
							Halta Covășint com.				
							" 8				
							" 9				
							" 10				
650	928	1310	1620	1940	11-5		Poala muntelui	534	831	1156	1506
652	936	1318	1628	1948	13-6		Halta 12	525	823	1147	1457
							Șiria				
707	946	1327	1637	1957	16-5		Halta 13				
712	950	1332	1642	2002	19-9		" 14				
718	956	1338	1648	2008	20-7		Gășca	516	814	1138	1448
							Mășca	511	809	1133	1443
							Păncota gara	505	803	1127	1437
							Halta 16				
722	1000	1342	1652	2012	22-2	Sos.	" piața				
							Păncota comuna	PL	500	758	1122
Trenuri de persoane						Trenuri de persoane					
202	204	206	208	210	Klm.			201	203	205	207
cu clasa I și III a						cu clasa I și III a					
617	900	1237	1547	1907	—	PL	Ghioroc piața	605	856	1229	1539
							Halta 17				
625	907	1245	1555	1915	2-3		" 18				
							" 19				
635	916	1255	1605	1925	5-4		Minis	538	850	1222	1532
							Halta 21				
643	924	1303	1613	1933	9-1		" 22				
							Pădiș	548	841	1212	1522
651	930	1311	1621	1941	10-0		Halta 23				
							Barața	540	833	1204	1514
							Barața halta				
702	940	1322	1632	1952	13-9	Sos.	Cladova	532	827	1156	1506
							Halta 25				
							Radna comuna				
							Gara C. F. R.				
							Radna gara	PL	520	816	1144

Tipografia „Aradul”
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (In curte la dreapta)